

همه ما ریاضی دانیم

گردآورنده: مینامهر روز اناشر: انتشارات مدرسه، چاپ اول، ۱۳۹۴

معرفی کتاب • جعفر ربانی

سقراط حکیم می‌گفت: علم در درون آدمی وجود دارد. تنها کاری که باید کرد این است که کسی [معلم]، همچون یک ماما که طفل را از شکم مادر بیرون می‌آورد، این علم را در وجود دیگری [شاگرد] از قوه به فعل برساند. اکنون به نظر می‌رسد نام این کتاب هم آگاهانه یا ناآگاهانه از همین اندیشه سقراطی در ذهن نویسنده زایش کرده است؛ و چه خوب! «همه ما ریاضی دان هستیم» کتابی است در قطع بزرگ، تمام‌رنگی، با کاغذ گلاسه و جلد سخت، با صفحات اندک (۸۰ صفحه) و البته بهایی بالا (۵۰۰۰۰ تومان). و اما محتوا. حقیقت این است که موضوعات مطرح شده در این کتاب همه و همه خواندنی و قابل توجه هستند و به ویژه برای دانش‌آموزانی که شوق دانستن ریاضی آن‌ها را رها نمی‌کند، می‌تواند بسیار جذاب و خواندنی باشد. موضوعاتی که در کتاب آمده‌اند، هر یک به گونه‌ای از موضوعات یا کلیه‌واژه‌های ریاضی هستند که شما دانش‌آموزان عزیز آن‌ها را می‌شناسید و اگر هم نمی‌شناسید، در آینده با آن‌ها آشنا خواهید شد. برای نمونه، بعضی از آن‌ها را ذکر می‌کنیم: هرم، مثلث، فیثاغورس، قضیه فیثاغورس، تقارن، فراکتال، غربال، اراتوستن، عدد اول، حدس گلدباخ، گوس، اعداد فیبوناچی، مربع جادویی، اولر، فرمول اولر، توپولوژی، نوار مویوس و... کتاب جاذبه‌های متنوعی دارد که می‌تواند بیشتر دانش‌آموزان را به خود جلب کند. یکی از این جنبه‌ها اشاره به نام یا کار ابداعانه و خلاقانه بعضی از ریاضی‌دان‌های بزرگ جهان است. برای نمونه از کارل گوس آلمانی یاد شده که وقتی دانش‌آموز مدرسه بود، روزی در سر کلاس توانست در کمترین زمان، جمع اعداد ۱ تا ۱۰۰ را به روشی تازه به دست آورد و معلمان خود را شگفت‌زده کند. لابد قصه‌اش را شنیده‌اید. بله، او با توجه به اینکه جمع دو عدد اول و آخر سلسله اعداد ۱ تا ۱۰۰ برابر ۱۰۱ می‌شود و ما در این سلسله جمعاً ۵۰ زوج از این اعداد داریم، با یک محاسبه سریع دانست که حاصل جمع آن‌ها 50×101 می‌شود: ۵۰۵۰؛ و این یعنی جمع اعداد ۱ تا ۱۰۰! به هر صورت این کتاب، کتاب خوبی است و شما می‌توانید از آن استفاده کنید. همچنین پدر و مادرها و حتی معلمان ریاضی می‌توانند آن را به فرزندان یا دانش‌آموزان کوشای ریاضی جایزه بدهند و معلمان هم می‌توانند هر از گاهی با طرح یکی از موضوعات آن در کلاس ریاضی، شیرینی ریاضیات را به همه شاگردان بچشانند تا خستگی آن‌ها از ریاضی در برورد. در پایان چند نکته هم راجع به تولید این کتاب می‌گوییم که بیشتر به ناشر مربوط است و البته در جهت نقد سازنده!

۱. روی جلد، به جای نام مؤلف یا مترجم، کلمه «گردآورنده» نوشته شده است ولی با باز کردن کتاب می‌فهمیم که کتاب ترجمه شده و نام نویسنده آن کریستن دال است، و همین گردآورنده محترم در مقدمه کتاب، خود را «مترجم» دانسته است؛ اندکی دقت!! ۲. تصویرهای کتاب عیناً از کتاب اصلی که به زبان انگلیسی است، گرفته شده، در حالی که ناشر می‌توانست کشیدن تصویرهای زیباتر و مناسب‌تری را به یکی از تصویرگران ایرانی که خوش‌بختانه امروز فراوان در دسترس هستند، سفارش دهد. در آن صورت کتاب زیباتر می‌شد و رنگ و بوی ایرانی به خود می‌گرفت و با استقبال بیشتر خوانندگان روبه‌رو می‌شد. ۳. حروف کتاب نیز متأسفانه چشم‌نواز نیست و در یک نظر نه‌تنها گیرایی لازم را ندارد، بلکه اندکی هم به خواننده احساس غرابت دست می‌دهد. ۴. به قیمت بسیار گران کتاب هم اشاره کنیم. به‌طور کلی کتاب‌هایی از این دست، مثل کتاب‌های به اصطلاح کلاسیک نیستند که ماندگار باشند و لازم باشد کسی آن‌ها را برای یک عمر در کتابخانه‌اش نگه دارد. بنابراین هرچه از نظر کاغذ، چاپ و رنگ بتوان آن‌ها را ارزان‌تر به بازار عرضه کرد، هم خوانندگان بیشتری خواهند داشت و لذا شمارگان بیشتر، و هم از اسراف در مواد جلوگیری خواهد شد. لذا بهای بسیار گران این کتاب مانع از آن است که بتوان خریدن آن را به همه کس توصیه کرد؛ هر چند خواندن و استفاده از آن را توصیه می‌کنیم.